

Titel: BREV TIL: Jens Holt FRA: Louis Hjelmslev (1943-06-07)

Citation: "BREV TIL: Jens Holt FRA: Louis Hjelmslev (1943-06-07)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_024-shoot-workidacc-1992_0005_024_Holt_1460.pdf (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Jens Holt, 28

7 juni 1943

Kære Holt, Talc for din ulejlighed med billederne fra Humanistisk samfunds fest, som kom idag, og tak for dit brev af 29 maj. Melllet-Vaillant Jean du godt lanne hos mig, hvis den ikke er dig tilgængelig Paa anden maade. Hen burde da for resten anskaffes nf vore offentlige biblioteker, hvis den ikke findes der.

Hvad du udvikler om aspekt som havende homonexuel direktion interesserer mig levende. Med hensyn til latin rører jeg Ingen betænkelighed; det forekommer mig at du her har gjort et meget interessant fund, Ibriraod har jeg stadig adskilligt vanskeligere ved at godkende dit oldgræske system. Jeg fastholder alt det væsentlige i mit kongresforedrag fra 1936 (dog ikke skemaet over funktionerne side 1170; hvor jeg har ændret inddeling og terminologi paa nogle punkter, og heller ikke ex empi et med de latinske genera, soth ikke var velvalgt, da qui : quae : <iuæe strider derimod), Åt der kan findes saadanne ting, som du nu har fundet fer latin, er der regnet med, da det arbi- treere forhold mellem form og substans medfører at der kun er af- finitæt mellem an given formkategori og en given betydningskata- gori, ikke nogen nødvendig samhörighed (jf. p. 148), Besuden forekommer dot mig, at allerede Mderichsens resultater (i afhand- lingen om realitet som grammatisk kategori) har vist, at der vil blive adskilligt at forbedre netop 1 form-substans- forholdot, og mange senere resultater og yderligere afklaringer at forvente. Hø Jeg kan vanskelig give udtryk for, hvor meget det glæder mig, naur nogen, som tidligere Hideriohsen og især du nu, vil gøre sig den ulejlighed at gaa ind paa min tankegang og søge at naa videre, end j eg har naaet. Mit foredrag i 1936 var - som alle mine lapidariske lejlighedsarbejder - paa nogle punkter fremstillet møre skaansomt, ond sagen ser ud for mig selv (det lyder maaske mærkeligt, da erfarin- gen viser, at folk har haft svært nok ved at finde ud af det; men ikke desto mindre er det tilfældet - jeg betragter selv alle disse arbejder som i nogen grad lavet ad usum delphin!). Jeg véd ikke, om det er gaaet op for dig, at kategorierne beta, Beta, gamma og Gamma gaar igen i skeimot ålde 145? Henlig saaledes: f beta Beta gamma Gamma beta »relation" intense extensø (bedre: interrelation) Beta intensitet gamma konsistens Gamma "realitet"

2

(I den vandrette dimension var gamma (baada intens og exteng) og Gamma (hverken intens eller exteng, eller alternativt intens og extens) ikke medtaget i det trykte skema.) Herefter er det klart, at en størrelse, der er 'bestemt som gamma (i den lodrette dimensions paa een gang homo- og hetero- nexuel styrelse), kan have beta og Beta som hovedvarianter foruden gamma (dvs den paagælden&e størrelse kan i nogle tilfalde have ho- monexuel styrelse, i andre tilfælde heteronexuel styrelse, i andre igen begge dele samtidig). Af selve dette forhold kan man ikke slutte, at størrelsen ikke er at bestemme som gamma. Men i latin drejer det sig jo om to forskellige størrelser, der har hver sin art styrelse (nemlig om to forskellige paradigmer: aepektparadig- met og tempueparadigmet, hvis led har indbyrdes kommutation hver inden for sit paradigme)# I latin kan jeg altsaa slutte mig til dit resultat. I oldgræsk er det ker i mod ikke lykkedes tit paavise, saa vidt jeg da kan se, at aspekt og tempus er to forskellige paradigmer, hvis led har indbyrdes kommutation hver inden for sit paradigme. I den skemaopstilling, du præsenterøde os for i foredraget:

fut. ex. fut# perf. præ PIQLP. aor. impf

synes aorist ikke at kunne koramuteres 1 henseende til tem- pus uden samtidig nødvendigvis at kommuteres i henseende til a- spekt. Itefor kan jeg ikke anerkende din todimensionale opstil- ling for dette sprog. Maaske er det muligt at gennemføre en to- dimensional opstilling, men ikke paa denne maade. Hu har valget imellem to systemteorier (med mindre du opfinder en tredie): 1° Hare evski s (hvoraf Brøndals er en viderekompl%tion; men du plejer jo ikke at regne med Brøndals "komplexe" led, saa vidt jeg véd, og din opstilling er da helt Karoevskis i princippet), som maatte kræve, at aorist (skemaets øvrige led forudsat paa den pinds, du har givet dem) var defineret som nul i begge dimensioner. En saadan opstilling kan siges at være logisk i orden, men den løser ikke den vanskelighed, jeg ovenfor har paapeget mht kommutationen, og jeg anser den dærfør for uantagelig; 2° min (alfa Alfa beta Beta gamma Gamma), Den tillader over- hovedet ikke en opstilling af syv led. Forefindes syv led, og ladør dette antal sig ikke ændre, maa der i sprogbygningen (formen) postu- leres otte, hvoraf kun syv er manifesterede. En todimensional op- stilling af fire fange fire er naturligvis teoretisk mulig. Maaske kan de syv græske former føre dig til en helt ny sy- stemteori, det véd jeg ikke# De foreliggende slaar i virkeligheden maaske ikke til til at løse det græske problem. Jeg er selv ikke kommet til ende med det.

3

Mas jeg benytte lejligheden til en mere generel bemærkning. Du vil tjene mig og sagen, hvis dn venligst vil undgaa i din bog at sammenblende betegnelserne positiv : negativ og intensiv jextensiv. Dette er kun dot samme, som jeg sagde i diskussionen, men jeg beder meget om, at det maa bære frugt; ellers faar Jeg stakkel et virvar at rede ud bagefter! I denne forbindelse gøre jeg opmærksom paa, at baade bestem- melseme positiv : negativ og bestemmelserne intensiv : eoctensiv, i den form, de hidtil har haft i mine trykte opera, og i hvilken du er nødsaget oil at bruge dem, er rene substansbestemmelser. Jeg har arbejdet videre

med dette forhold og har ogsaa en teori fterdig, hvorefter størrelser fra fonens synspunkt kan betegnes som intensive og extensive (i visse tilfælde, medens de i adskillige andre tilfælde ikke kan bestemmes entydigt ad denne vej), Dette er det umuligt for mig nu at udrede, da det fylder alt for meget, og rimeligvis vilde medføre en lang diskussion imellem os, som heller ikke du har tid til nu. Jeg siger det for at gøre opmærksom på, at visse ting i det grundlag, du arbejder med, endnu har foreløbigheds karakter, så at jeg må advare dig imod at give dine resultater en for kategori-isk form. Jeg anser dine resultater for sårdeles værdifulde, men ifølge sagens natur for foreløbige. Det er du vel for resten nok klar over. Forskningens hele stilling er jo endnu uafklaret inden for hele problemstillingen. Din bog vil sikkert blive et godt indlæg i den aktuelle debat. Og jeg går ud fra, at du ligesom jeg selv ikke har noget imod at dine resultater måske senere må vige for endnu bedre resultater, fundne enten af dig selv eller af andre. Hvis min sprogteori (og min afhandling om grammatiske systemers bygning) havde foreligget nu, vilde du have været så meget videre. Som det er nu, kommer du sikkert til på visse punkter at foregribe mine resultater, på andre at skyde forbi dem og at tvinges til at tage problemerne op igen, når mine resultater foreligger. Derved er der intet at gøre. Du forstår sikkert, at der er flere grunde til, at jeg ikke kan meddele dig alt, hvad der teoretisk set kunde være relevant for dine problemer. Dels er den praktiske grund, at tiden ikke tillader det, dels er der ogsaa den reelle grund, at min teori i virkeligheden ikke kan fuldt forstans og tilegnes og heller ikke fremstilles uden at ses i sin helhed, og det er en mastodontisk firhjulet vogn, hvoraf foreløbig kun de to forreste hjul skimtes i portaabningen! Jeg er ked af, at jeg ikke kan gaa ind på hvad du i sin tid skrev om slavisk, men jeg kan ikke gøre det uden at gøre studier, og det er mig påt umuligt nu, hvor gerne jeg end vilde. Stender kan vel hjælpe dig et stykke vej? Han kan jo i hvert fald sprogene, og har i almindelighed god forstanselse for teoretiske synspunkter. - Jeg ser til min forundring, at der er stiftet et Jysk selskab for nordisk filologi, hvor ifølge dagspressen Skautrup ikke er medlem af bestyrelsen. Hvor kan det dog være?

Totus tuus